

Lahtinen Aki

Uusliberalismi ja elinikäinen oppiminen pedagogisen toiminnan teorian näkökulmasta

Kandidaatin tutkielma
KASVATUSTIETEIDEN TIEDEKUNTA
Opetus- ja kasvatusalan tutkinto-ohjelma
18.5.2021

Oulun yliopisto

Kasvatustieteiden tiedekunta

Uusliberalismi ja elinikäinen oppiminen pedagogisen toiminnan teorian näkökulmasta (Aki Lahtinen)

Kandidaatin tutkielma, 31 sivua

Toukokuu 2021

Tässä kandidaatin tutkielmassa tarkastelen uusliberalismia sekä elinikäistä oppimista pedagogisen toiminnan teorian näkökulmasta. Uusliberalismia voi pitää hegemonisessa asemassa olevana ideologiana, joka ajaa tämän päivän markkinataloutta eteenpäin. Uusliberalismissa korostuvat vapaat markkinat, yksilön vastuu sekä valtion tehtävien muutokset. Klassiseen liberalismiin verrattuna uusliberalistinen ideologia erottuu erityisesti siinä, että markkinatalouden logiikka leviää myös muille elämän osa-alueille ja valtion rooliksi jää yhä enemmän vain vapaiden markkinoiden toiminnan mahdollistaminen.

Elinikäinen oppiminen on hyvin laaja käsite ja se korostaa yksilön mahdollisuutta jatkuvaan uuden oppimiseen jättäen kuitenkin oppimisen kontekstin vähemmälle huomiolle. Elinikäisen oppimisen käsitteen käyttö on yleistynyt monien ylikansallisten järjestöjen kuten Euroopan Unionin ja OECD:n poliittisissa dokumenteissa. Yhtenä elinikäisen oppimisen käsitteen yleistymisen syynä on pidetty uusliberalistista ideologiaa. Ylikansallisten järjestöjen dokumenteissa elinikäistä oppimista pidetään tärkeänä erityisesti työllistymisen sekä kilpailukyvyyn näkökulmasta. Elinikäisen oppimisen sosiaalisen inklusion ja yksilön itsensä toteuttamisen tavoitteet nähdään usein vain suhteessa työllistymisen ja kilpailukyvyyn tavoitteeseen.

Pedagogisen toiminnan teoria pyrkii jäsentämään ne perusehdot, jotka pedagogisessa toiminnasta puhuttaessa täytyy ottaa huomioon. Nämä perusehdot on mahdollista jäsentää nelikentän avulla neljään periaatteeseen: sivistyksellisyys, vaatimus itsenäiseen toimintaan, kulttuurin presentaatio ja kulttuurin representaatio. Näiden periaatteiden näkökulmasta erityisen ongelmallisina näyttävät uusliberalismissa markkinatalouden logiikan laajeneminen koulutuksen alueille sekä elinikäisen oppimisen käsitteessä se, että se jättää oppimisprosessin kontekstin vähälle huomiolle.

Avainsanat: Uusliberalismi, Elinikäinen oppiminen, Pedagogisen toiminnan teoria

Sisällysluettelo

1 Johdanto.....	4
2 Uusliberalismi.....	6
2.1 Historia	6
2.2 Uusliberalismin pääpiirteet	8
3 Elinikäinen oppiminen	11
3.1 Aikuiskoulutuksesta elinikäiseen oppimiseen	12
3.2 Elinikäinen oppiminen uusliberalismin välineenä?	14
4 Pedagogisen toiminnan teoria.....	16
4.1 Sivistyksellisyys	17
4.2 Vaatimus itsenäiseen toimintaan.....	19
4.3 Kulttuurin presentaatio	20
4.4 Kulttuurin representaatio	22
5 Yhteenveto ja pohdinta.....	24
Lähdeluettelo	28

1 Johdanto

Mitä ovat uusliberalismi sekä elinikäinen oppiminen ja, miksi niitä voi pitää ajankohtaisina aiheina? Uusliberalismia voi pitää tällä hetkellä kapitalistista markkinajärjestelmää eteenpäin ajavana ideologiana, jolla on vaikutuksia moniin asioihin. Simon Springer, Kean Birch ja Julie MacLeavy (2016) kirjoittavat, että uusliberalismilla viitataan yleensä tämänhetkisiin poliittisiin, taloudellisiin ja sosiaalisiin järjestelyihin, jotka korostavat vapaita markkinoita, valtioiden tehtävien muutoksia ja yksilön vastuuta. Monien tutkijoiden mielestä uusliberalismin voidaan ajatella yleisesti tarkoittavan kilpailullisten markkinoiden laajenemista kaikille elämän osa-alueille (Springer ym., 2016, s.2).

Elinikäinen oppiminen on hyvin laaja käsite ja sen voi katsoa pitävän sisällään kaiken formaalin sekä informaalin oppimisen, mikä tapahtuu yksilön elinaikana. Elinikäisen oppimisen käsite ei ole siinä mielessä uusi, että ihmisen kyky oppia uusia asioita läpi elämän on helposti havaittavissa. Olennaista on kuitenkin, että käsitteen käyttö on lisääntynyt viime vuosikymmeninä. Yhtenä vaikuttajana elinikäisen oppimisen käsitteen käytön lisääntymiseen esimerkiksi Euroopan Unionissa on nähty uusliberalismi (Mikelatou & Arvanitis, 2018). Siinä missä Euroopan Unionissa aikaisemmin puhuttiin esimerkiksi aikuiskoulutuksesta tai elinikäisestä koulutuksesta, niin puhutaan nykyään yhä useammin elinikäisestä oppimisesta (Biesta, 2006; Volles, 2016). Gert Biesta (2006) kirjoittaa, että elinikäisen oppimisen käsitteessä korostuu yksilön vastuu omasta oppimisestaan ja, että Euroopan Unionin teksteissä elinikäinen oppiminen nähdään yhä enemmän yksilön velvollisuusuutena kuin mahdollisuutena.

Uusliberalismin ja elinikäisen oppimisen yhteyksiä on tutkittu muun muassa foucaultilaisen vallankäytön näkökulmasta. Tästä näkökulmasta elinikäistä oppimista on pidetty uusliberalistisen ideologian työkaluna, jolla yksilöt saadaan toimimaan ideologian tavoitteisiin sopivalla tavalla (Mikelatou & Arvanitis, 2018; Saari, 2016). Tässä tutkimuksessa lähestyn elinikäisen oppimisen ja uusliberalismin käsitteitä kuitenkin pedagogisen toiminnan teorian näkökulmasta. Pedagogisen toiminnan teoria pyrkii jäsentämään pedagogisen toiminnan pääperiaatteet (Kontio, Pikkarainen, & Mathlin, 2019). Tarkoitukseni on tarkastella, miten nämä pedagogisen

toiminnan pääperiaatteet tai tehtävät toteutuvat, kun elinikäisen oppimisen käsitteen kautta vastuu koulutuksesta voi nähdä siirtyvän enemmän yksilölle ja yhtä aikaa koulutuksen taloudelliset intressit näyttävät painottuvan vahvasti uusliberalistisen ideologian johdosta. Tutkimuskysymykseni on:

- Miltä uusliberalismi ja elinikäinen oppiminen näyttävät pedagogisen toiminnan teorian näkökulmasta?

Pyrin vastaamaan tutkimuskysymykseen tarkastelemalla ensin uusliberalismin sekä elinikäisen oppimisen käsitteitä, jonka jälkeen tutkin niitä pedagogisen toiminnan teorian näkökulmasta.

2 Uusliberalismi

Monien tutkijoiden mielestä uusliberalismin käsitettä käytetään niin monissa eri konteksteissa ja eri tavoin, että käsite on menettänyt merkitystään ja keskusteluvoimaansa (Biebricher, 2018, s.1; Springer ym., 2016, s.2). Springer ja kollegat (2016) kirjottavatkin, että uusliberalismi on saanut joissain konteksteissa hyvin negatiivisen konnotaation ja sitä on välillä käytetty epämääräisestikin merkitsemään, jotain huonoa. Uusliberalismin vaikutuksia on tutkittu monista eri näkökulmista kuten ympäristön, politiikan, talouden, koulutuksen ja yhteiskunnan näkökulmista (Springer ym., 2016, s.2). Seuraavaksi käyn lyhyesti läpi uusliberalismin ideologian historiallisen syntykontekstin läpi, sillä uskon sen selkeyttävän uusliberalismin käsitettä. Tämän jälkeen keskityn kolmeen uusliberalismin piirteeseen: vapaisiin markkinoihin, valtion tehtävien muutoksiin sekä yksilön korostamiseen.

2.1 Historia

Mistä uusliberalistinen ajattelu lähti liikkeelle? Mitä tapahtui klassiselle liberalismille? Rachel Turner (2008, s.54) kirjoittaa, että klassisen liberalismien ajatus, että vain valtion ajoittainen ja reaktiivinen interventio on tarpeen muuten itse itseään sääteleville markkinoille, hylättiin 1870 luvulta eteenpäin. Klassisen *laissez-faire* markkinatalouden ongelmia nostettiin esiin monien ajattelijoiden toimesta. Yhtenä merkittävänä henkilönä tämän ajattelutavan muutoksen keskellä voi pitää John Keynesiä. David Kotz (2015) kirjoittaa, että Keynesin mukaan markkinoilla itsessään ei ole kykyä välttää ajoittaisia ja pitkittyneitä lamakausia. Tämä perustui keynesiläisessä talousajattelussa siihen, että taloudellisen aktiivisuuden nähtiin olevan riippuvainen kysynnästä. Tätä kysyntää saattoi kuitenkin ajoittain laskea kuluttajien vähentynyt rahankäyttö ja lisääntynyt säästäminen esimerkiksi epävarmojen tulevaisuuden näkymien vuoksi. Ratkaisuksi Keynes esitti, että valtiolla tulisi olla aktiivisempi rooli markkinoiden ohjaamisessa (Kotz, 2015, s.10). Valtion tulisi tehdä tällaisina aikoina investointeja ja näin lisätä kysyntää, mikä samalla edistäisi työllisyyttä ja estäisi pitkittyneet lamakaudet taloudessa (White, 2012, s. 131).

Rachel Turner (2008) kirjoittaa, että uusliberalistisen ajattelun kehittymisen kannalta oli olennaista keynesiläisen talousajattelun yleistymisen lisäksi 1930 luvulla toisen maailman sodan aikoihin vallalla olleet kollektivistiset ajattelumallit, joita esiintyi muun muassa Saksassa, Neu-

vostoliitossa sekä jossain määrin keynesiläisessä talousajattelussa, jossa valtion roolia markkinoiden kontrolloijana haluttiin kasvattaa. Tämä sai aikaan huolta liberaalien ajattelijoiden joukossa, jotka miettivät, miten klassiset liberaalit arvot saataisiin säilymään (Turner, 2008, s.63–64). Merkittävänä kohtana uusliberalismin historian kannalta voidaan pitää useiden liberaalien ajattelijan kokoontumista Itävallan Mont Pelerissä toisen maailmansodan jälkeen vuonna 1947, jossa he perustivat Mont Pelerin Society-nimisen yhdistyksen (Birch & Mykhnenko, 2010, s.3; Turner, 2008, s.48). Turner (2008) kirjoittaa, että Mont Pelerin Society (MPS)- yhdistyksen jäseniä yhdisti halu pitää klassisen liberalismien henki elossa kollektivististen ajattelumallien vallitessa maailmalla. MPS-yhdistyksen keskeinen tavoite olikin edistää liberaalien arvojen säilymistä sekä saada ne takaisin vallitsevaan asemaan. Turner jatkaa, että MPS-yhdistyksen keskeinen vaikutus oli erityisesti uusliberaalien ideoiden ja ajatusten alueella, joita sen jäsenet levittivät. MPS-yhdistyksen liberaalit ajattelijat uskoivat yksilöiden autonomian olevan parhaiten turvattu, kun valtioiden roolia pienennettäisiin ja markkinoiden vapaa toiminta turvattaisiin (Turner, 2008, s.69–73).

Uusliberalismi uskoo, että vapailla markkinoilla on luonnollinen taipumus pitää työllisyys korkeana ja, että valtion interventiot talouteen katsotaan olevan vain haitaksi (Saad-Filho & Johnston, 2005, s.23). Uusliberalistiset ajatukset nousivat esiin käytännön tasolle kuitenkin vasta 1970 luvulla, kun usko Keynesiläiseen talouspolitiikkaan hiipui öljykriisien johdosta (Mikellatou & Arvanitis, 2018). Uusliberalistisia ideoita laittoi käytäntöön erityisesti Ronald Reagan Yhdysvalloissa ja Margaret Thatcher Isossa Britanniassa 1980 luvulla (Birch & Mykhnenko, 2010, s.5). Uusliberalistisen talouspolitiikan matka tähän päivään ei ole ollut ongelmaton vaan erikokoisia talouskriisejä on ollut. Kuitenkin monien tutkijoiden mielestä uusliberalismia voidaan pitää tänä päivänä hallitsevana ekonomisena ideologiana (Peters, 2016, s. 297). Uusliberalismia on yleisimmin kritisoitu siitä, että se tuottaa epätasa-arvoisuutta varakkuudessa, oligopolistisia markkinajärjestelyitä, liian läheisiä suhteita poliittisten ja taloudellisten eliittien kesken sekä sen välinpitämättömyydestä sosiaalisia vaikutuksia kohtaan (Springer ym., 2016, s.17).

2.2 Uusliberalismin pääpiirteet

Uusliberalismissa korostuvat vapaat markkinat, valtioiden tehtävien muutokset sekä yksilön vastuu (Springer ym., 2016, s.2). Seuraavaksi tarkastelen näitä uusliberalismin kolmea piirrettä lähemmin.

Samalla tavoin kuin klassinen liberalismi, myös uusliberalismi uskoo vapaiden markkinoiden olevan paras tapa jakaa resurssit ja mahdollisuudet (Olssen & Peters, 2005). Uusliberalismi uskoo kuitenkin myös, että markkinatalouden tulisi korvata muut instituutiot, koska se on tehokkaampi ja vapauttavampi järjestelmä (Springer ym., 2016). Uusliberalismin voidaan ajatella yleisesti ottaen tarkoittavan kilpailullisten markkinoiden laajenemista kaikille elämän osa-alueille (Mikelatou & Arvanitis, 2018; Springer ym., 2016, s.2). Uusliberalistisesta näkökulmasta markkinat parantavat tuottavuutta ja sitä kautta ne myös samalla maksimoivat vaurauden ja vapauden (Busch, 2017, s. 132). Uusliberalismin yhdeksi vaikutukseksi koulutuksen osalta voidaan nähdä talouspuheen yleistyminen koulutuksen kentällä. Markkinatalouden logiikan ja sen käyttämien termien, kuten esimerkiksi tuottavuuden tuominen koulutuksen kentälle ei ole kuitenkaan täysin ongelmatonta. Tuottavuus voidaan määritellä lopputuloksen ja siihen aikaansaamiseksi käytettyjen resurssien suhteena (Timmermann, 2017, s. 137). Kuitenkin siinä missä autotehtaalla on mahdollista ennustaa tuotannossa olevan auton ominaisuudet lähes 100 % varmuudella on opettajan paljon vaikeampi ennustaa oppilaan oppimisprosessin lopputuloksia (Timmermann, 2017, s. 155). Davies ja Bansel (2007) kirjoittavat, että uusliberalismin vaikutuksesta koulut on altistettu suuremmalla määrällä kilpailua, koulujen vastuuvollisuutta on kasvatettu sekä suoritusavoitteita lisätty. Korkeakoulutuksessa muutos kilpailulliseen markkinakeskeiseen ajatteluun on näkynyt esimerkiksi tutkimuksen alueella, jossa on aloitettu painottamaan vahvemmin markkinoiden intressien kanssa samansuuntaisia tutkimuksia sekä lisäksi kilpailu rahoituksesta yliopistojen sekä tutkijoiden välillä on kasvanut (Busch, 2017, s. xvii).

Toisena uusliberalismin selkeänä piirteenä voidaan nähdä valtion roolin muuttuminen. (Davies & Bansel, 2007) kirjoittavat, että klassisen liberalismien arvot ohjasivat valtion rahaa koulutukseen, sillä perusteella, että oli tärkeää varmistaa kaikkien kansalaisten koulutus, jotta he voisivat osallistua yhteiskunnan toimintaan ja demokratia toimisi. He jatkavat, että uuslibera-

lismi sen sijaan vie arvoa yhteiseltä hyvältä, koska taloudellisen tuottavuuden ei nähdä tulevan niinkään valtion investoinnista koulutukseen vaan koulutuksen muuttamisesta tuotteeksi, jota voi ostaa ja myydä kuin mitä tahansa muuta tuotetta (Davies & Bansel, 2007). Uusliberalistisessa ideologiassa valtion rooli nähdään erilaisena. Siinä missä klassisessa liberalismissa yksilö haluttiin vapauttaa valtion otteesta ja valtion mahdollisuudet vaikuttaa yksilöön haluttiin minimoida, niin uusliberalismissa valtion tehtävä on luoda mahdollisimman optimaaliset olosuhteet markkinoiden toimimiselle ja samalla valtio pyrkii luomaan yksilön, joka on yritteliäs yrittäjä (Olssen & Peters, 2005). Davies ja Bansel (2007) kirjoittavat, että uusliberalismin ideologian mukaan toimivat valtiot antavat valtaa globaaleille yrityksille. (Dag Einar Thorsen, 2010) kirjoittaa, että uusliberalismissa valtion tehtäväksi jää ainoastaan yksilöiden ja yritysten vapauden suojaaminen, jonka uusliberalismi ymmärtää tapahtuvan vapaiden markkinoiden kautta. Valtion roolin pienentyminen koulutuksen alueella on näkynyt koulutuksen kustannuksien siirtymisessä enemmän valtiolta yksilölle (Busch, 2017). Valtion roolin pienentyminen koulutuksen alueella ei ole aivan ongelmattonta, sillä työmarkkinoiden lisäksi valtiolla voidaan katsoa olevan intressejä investoida koulutukseen erityisesti demokratian näkökulmasta. Valtion näkökulmasta kaikkien kansalaisten opiskelun turvaaminen on olennaisen tärkeää, jotta he pystyisivät toimimaan järkevästi ja olemaan osa demokraattista päätöksentekoa (Kontio & Sailer, 2017, s. 117). Valtiolla on myös taloudellisia intressejä investoida koulutukseen sen vuoksi, että modernissa yhteiskunnassa monissa ammateissa tarvitaan taitoja, joita ei ole mahdollista oppia informaaleissa tilanteissa koulun ulkopuolella. Monet uusliberalismin kritisoijat ovatkin juuri tuoneet esille sen potentiaalinen demokratian heikentymiselle (Biesta, 2006).

Kolmantena piirteenä uusliberalismissa voidaan klassisen liberalismiin tavoin nähdä usko vapaaseen ja rationaaliseen yksilöön. Uusliberalismissa yksilön vapaus ja mahdollisuus tehdä päätöksiä nähdään taloutta eteenpäin ajavana voimana. Uusliberalismin on sanottu kuitenkin siirtävän taloudellista vastuuta yhä enemmän yksilölle (Davies & Bansel, 2007). Kotz (2015) kirjoittaa, että uusliberalistinen ajattelu korostaa ihmisiä yksilöinä ja heidän toimintavapautensa nähdään perustana yhteiskunnan hyvinvoinnille. Markkinatalous ajatellaan instituutioksi, joka antaa ihmisyyksilöiden valinnan vapauden ajaa taloutta. Valtio puolestaan nähdään yksilöllisen vapauden vastustajana (Kotz, 2015, s. 11). Miten yksilön korostaminen näkyy koulutuksen alueella? Jouni Peltonen (2017) kirjoittaa esimerkiksi oppimisen käsitteen käytön yleistymisestä koulutuksen diskursseissa. Kouluja kuvataan monesti esimerkiksi sanoilla ”oppimisympäristö”, ”oppiva organisaatio” tai ”oppimisyhteisö”, lisäksi opettamisen ajatellaan

yhä useammin olevan ainoastaan oppimisen ohjausta. Näiden takana on mahdollista nähdä yleistyneet yksilölähtöiset konstruktivistiset sekä sosiokulttuurilliset oppimisteoriat, joiden on välillä yksistään ajateltu toimivan koulutuksen teorioiden pohjana (Peltonen, 2017, s. 67). Yhtenä yksilön korostamisena koulutuksen alueella on nähty elinikäisen oppimisen käsite, joka on viime vuosikymmeninä yleistynyt ja löytänyt tiensä muun muassa Euroopan Unionin koulutuspoliittisiin teksteihin ja jota käsittelen kohta lähemmin.

Vaikka uusliberalismi näyttäytyy vahvasti yksilön vapautta ajavana ideologiana, on sillä myös paradoksaalinen luonne. Tämä paradoksaalisuus syntyy siitä, että uusliberalistisessa ideologiassa yksilön voidaan periaatteessa ajatella olevan vapaa toimimaan haluamallaan tavalla. Kuitenkaan tämä vapaus ei voi olla mitä tahansa vaan sitä rajoittavat kilpailulliset markkinat. Toisin sanoen yksilön toiminta on vapaata vain uusliberalistisen kilpailullisten markkinoiden asettamisessa rajoissa.

3 Elinikäinen oppiminen

Edellä todettiin elinikäisen oppimisen korostavan yksilöä koulutuksen kentällä. Tämän voi nähdä tulevan suoraan oppimisen käsitteestä. Siljander (2014, s.62) toteaa, että oppiminen on yksilön sisäinen prosessi, jonka sisäpuolelle ei voi päästä. Siljander (2014) jatkaa, että oppimisella viitataan prosessiin, jossa olennaista on muutokset yksilön kompetensseissa. Oppimiskäsitteen voi katsoa pitävän sisällään oppimisen, joka tapahtuu yksilön tietoisien toiminnan kautta sekä oppimisen, joka tapahtuu yksilön tiedostamatta (Siljander, 2014, s. 59–60). Tällä tapaa oppimisen käsite laajasti ymmärrettynä ei rajaa itseään pelkästään formaalisiin esimerkiksi kouluissa tapahtuviin oppimistilanteisiin vaan siihen sisältyy myös arkielämän tai itseopiskelun informaaliset oppimistilanteet. Oppimisen käsitteen yksilökeskeisyys näkyy hyvin, jos vertaamme sitä esimerkiksi koulutuksen käsitteeseen. Siljander (2014, s. 66) kirjoittaa, että koulutuksella viitataan formaalin koulujärjestelmän raameissa järjestettyyn kasvatus- ja opetustoimintaan. Koulutuksen käsitteeseen liittyy selkeästi oppimisen lisäksi myös kasvattajan tai opettajan rooli. Oppimisen käsitteessä tällaista samanlaista implikaatiota vuorovaikutteisesta toiminnasta ei ole vaan oppimisen käsite jättää ulkopuolelleen kontekstin ja keskittyy yksilön kompetensien muutokseen. Tämä nostaa suurempaan rooliin kysymykset yksilön motivaatiosta oppimiseen sekä oppimisen ohjaamisesta verrattuna esimerkiksi koulutuksen käsitteeseen, jossa oppimista on ohjaamassa ja motivoimassa yleensä opettaja. Oppimisen käsite on siis hyvin kattava, joten miten käy, kun laajennamme oppimisen koskemaan koko ihmisen elinikää?

Laajimmassa merkityksessään elinikäisen oppimisen käsitteen voi ymmärtää kattavan kaiken oppimisen, mikä tapahtuu yksilön elämän aikana (Saari, 2016). Näin määriteltynä elinikäisen oppimisen käsite voi tuntua aika mitään sanomattomalta ja hyvin ympäripyöreältä. Jotta elinikäisen oppimisen käsitettä olisi myöhemmin mielekästä tarkastella pedagogisen toiminnan teorian näkökulmasta täytyy siitä erottaa jotain keskeisiä piirteitä. Caltone (2010) määrittelee elinikäistä oppimista seuraavanlaisesti:

Lifelong learning, is the "lifelong, lifewide, voluntary, and self-motivated" pursuit of knowledge for either personal or professional reasons. As such, it not only enhances social inclusion, active citizenship and personal development, but also competitiveness and employability. The term recognizes that learning is not confined to childhood or the classroom, but takes place throughout life and in a range of situations. During the last fifty years, constant scientific and technological innovation and change has had a profound effect on learning needs and styles. Learning can no

longer be divided into a place and time to acquire knowledge (school) and a place and time to apply the knowledge acquired (the workplace). (Caltone, 2010, s.xi)

Elinikäisessä oppimista on vaikea määritellä lyhyesti, mutta siinä voidaan nähdä painottuvan ihmisen mahdollisuus jatkuvaan oppimiseen läpi elämän, mikä nähdään tärkeänä niin yksilön kuin valtioidenkin kilpailukyvyyn kannalta (Saari, 2016). Field ja Leicester (2000) kirjoittavat puolestaan, että vaikka elinikäisen oppimisen käsitteenä on hyvin kattava se ei ole kuitenkaan merkityksetön. Elinikäisen oppimisen käsite tukee ajatusta oppimisesta läpi yksilön eliniän, joka on hyödyllistä yksilölle ja sitä kautta yhteiskunnalle. Elinikäisen oppimisen käsite liitetään monesti oppivan yhteiskunnan käsitteeseen, joka on ymmärrettävissä yhteiskuntana missä oppimismahdollisuudet sen kansalaisille maksimoidaan ja jossa monenlaista oppimista arvostetaan. Lisäksi elinikäisen oppiminen nähdään lähes aina hyväksyttävänä ja positiivisena asiana (Field & Leicester, 2000, introduction). Elinikäisen oppimisen käsite pitää sisällään normatiivisen latauksen eli, että oppimisen tulisi olla elinikäistä. Elinikäisen oppimisen käsitteessä voi nähdä korostuvan yksilön mahdollisuus itsensä kokonaisvaltaiseen kehittämiseen, joka usein nähdään tärkeänä myös yhteiskunnan näkökulmasta. Ylikansallisten järjestöjen teksteissä elinikäinen oppiminen nähdäänkin välttämättömänä asiana muun muassa taloudellisen kilpailukyvyyn näkökulmasta. Ylikansallisten järjestöjen koulutuspoliittisissa teksteissä voidaan nähdä elinikäisen oppimisen käsitteen käytön yleistymisen verrattuna usein aikaisemmin käytettyihin jatkuvan koulutuksen tai aikuiskoulutuksen käsitteisiin (Volles, 2016). Seuraavaksi tarkastelen lähemmin tarkemmin tätä kehitystä.

3.1 Aikuiskoulutuksesta elinikäiseen oppimiseen

Ylikansallisista organisaatioista kuten Euroopan Unionista ja OECD:stä on tullut merkittäviä vaikuttajia talouden lisäksi koulutuksen alueella (Silvennoinen, 2016). Elinikäisen oppimisen diskurssin muutosta on tutkittu muun muassa Euroopan Unionin sekä muiden ylikansallisten järjestöjen kuten UNESCO:n ja OECD:n teksteissä. Koulutuspoliittisen diskurssin voidaan katsoa keskittyneen lähinnä aikuiskoulutukseen ennen vuotta 1970 (Volles, 2016). Merkittävänä dokumenttina diskurssin muutoksen kannalta voidaan pitää UNESCO:n vuonna 1972 julkaisemaa raporttia *Learning to Be: the world of education today and tomorrow* (Biesta, 2006). Dokumentti oli eritaustaisten asiantuntijoiden laatima, ja siinä keskityttiin koulutukseen kohdistu-

viin haasteisiin ja sekä siihen, miten koulutusta voisi kehittää. Dokumentissa perustellaan elinikäisen koulutuksen tärkeyttä jatkuvasti muuttuvan maailman näkökulmasta ja lisäksi siinä tuodaan esille ideaalisena tavoitteena oppiva yhteiskunta. Dokumentissa elinikäisen oppimisen käsitteessä korostuu yksilön kokonaisvaltainen itsensä toteuttaminen, mikä nähdään tärkeänä myöskin demokratian näkökulmasta (Biesta, 2006).

Biesta (2006) kirjoittaa, että merkittävä muutos kohti elinikäisen oppimisen käsitettä tapahtui vuonna 1997 OECD:n dokumentissa *Lifelong Learning for All*, jossa puhuttiin elinikäisen koulutuksen sijaan elinikäisen oppimisesta. Dokumentissa elinikäinen oppiminen nähdään ensisijaisesti inhimillisen pääoman kasvattajana ja sitä kautta Euroopan taloudellisen kilpailukyvyyn vahvistajana (Biesta, 2006). Mikelatou ja Arvanitis (2018) kirjoittavat, että vuonna 2000 seurasi Euroopan Unionin laatima Lissabonin strategia, jossa elinikäisellä oppimisen tavoitteena oli tehdä Euroopasta kilpailukykyisin ja dynaamisin talous maailmassa. He jatkavat, että elinikäinen oppiminen nähtiin olennaisena strategiana kehittää osaava ja mukautuva työvoima, joka pystyisi vastaamaan työmarkkinoiden vaatimuksiin (Mikelatou & Arvanitis, 2018). Tutkimuksessaan Mikelatou ja Arvanitis analysoivat 22 Euroopan Unionin komission dokumenttia alkaen vuodesta 1992, ja saivat tulokseksi, että kaikista Euroopan Unionin elinikäiselle oppimiselle antamista tavoitteista (työllistettävyys, sopeutumiskykyisyys, itsensä toteuttaminen, aktiivinen kansalainen, sosiaalinen inkluusio) työllistettävyyden sekä sopeutumiskykyisyyden termit muodostivat 50% avaintermien esiintymisistä dokumenteissa (Mikelatou & Arvanitis, 2018). Gert Biesta (2006) kirjoittaa, että olennaisin diskurssin muutos elinikäisen oppimisen käsitteessä on tapahtunut kokonaisvaltaisesta yksilön toteuttamisen visiosta talouspainotteisemmaksi, jossa elinikäinen oppiminen nähdään ensisijaisesti inhimillisen pääoman kasvattajana ja tätä kautta tuottavuuden ja työllisyyden kasvattajana. Lisäksi Euroopan Unionin elinikäisen oppimisen diskurssissa oppiminen on muuttunut enemmän yksilön velvollisuudeksi ja, elinikäiseen oppimiseen osallistumattomuus nähdään yhä useammin olevan ongelma (Biesta, 2006). Olisi turhan yksinkertaistettua sanoa, että Euroopan Unionin elinikäisen oppimisen diskurssista olisi kokonaan kadonnut sosiaalisen inkluusion ja yksilön itsensä toteuttamisen intressit, mutta ne yleensä nähdään vain suhteessa elinikäisen oppimisen taloudelliseen ulottuvuuteen (Biesta, 2006).

3.2 Elinikäinen oppiminen uusliberalismin välineenä?

Miten elinikäisen oppimisen ja uusliberalismin käsitteet suhteutuvat toisiinsa? Onko sillä merkitystä, puhummeko aikuiskoulutuksesta vai elinikäisestä oppimisesta? Käyttämämme kielen voi ajatella kuitenkin muokkaavan ja vaikuttavan käsityksiimme asioista. Oppimiseen keskittyvässä diskurssissa ongelmana koulutuksen näkökulmasta on se, että se antaa turhan yksipuolisen ja puutteellisen kuvan koulutuksesta (Peltonen, 2017, s. 75). Mikelatou ja Arvanitis (2018) ovat sitä mieltä, että Euroopan Unionin elinikäisen oppimisen käsitteen käyttö ei ole sattumanvaraista tai ideologisesti neutraalia.

Elinikäisen oppimisen käsitteessä on mahdollista nähdä monia uusliberalistiselle ideologialle ominaisia piirteitä. Niin elinikäisen oppimisen kuin uusliberalismin käsitteessä korostuu yksilön vapaus. Uusliberalismissa yksilön vapauden ajatellaan olevan markkinoita eteenpäin ajava voima. Elinikäisessä oppimisessä korostuu puolestaan yksilön vapaus toimia koulutuksen kentällä itseään toteuttaen. Vapaus merkitsee kuitenkin aina yhtä aikaa tietynlaista vastuuta. Elinikäisen oppimisen käsitteessä korostuu näin ollen myös yksilön vastuu omasta oppimisestaan. Uusliberalistinen ideologian piirteenä on valtion roolin vähentyminen ja tilan antaminen kilpailullisille markkinoille. Mielestäni elinikäisen oppimisen käsitteessä nämä asiat ovat nähtävissä. Elinikäisen oppimisen käsite siirtää vastuuta koulutuksesta valtiolta yksilölle ja lisäksi ylikansalliset tekstit korostavat elinikäisen oppimisen taloudellista puolta. Elinikäinen oppiminen nähdään tärkeänä työllisyyden ja kilpailullisen markkinatalouden näkökulmasta. Uusliberalistisen ideologian ajama kapitalistinen vapaiden markkinoiden järjestelmä on ohjannut elinikäisen oppimisen diskurssin keskittymään pääasiallisesti inhimillisen pääoman kehittämiseen, taloudelliseen tuottavuuden ja kilpailullisten markkinoiden intressejä palvelemaan.

Elinikäisessä oppimisessä on uusliberalismin tavoin nähtävissä paradoksaalinen luonne. Saari (2016) kirjoittaa kuinka elinikäisen oppimisen käsite korostaa yksilön vapautta toimia koulutuksen kentällä haluamallaan tavalla, mutta kuitenkin tämä vapaus ei voi olla kieltäytymistä oppimisesta. Elinikäisen oppimisen käsitettä varjostaa siten eräänlainen pakko. Jatkuvan teknologian kehittymisen myötä ja taloudellisen kilpailukyvyn ylläpitämiseksi elinikäinen oppiminen nähdään välttämättömänä ylikansallisten järjestöjen poliittisissa teksteissä (Field & Leicester, 2000). Tämän paradoksin voi katsoa olevan ongelma ainakin, kun mietitään yksilön mo-

tivaatiota elinikäiseen oppimiseen. Pitäisikö olisi motivoitunut elinikäisestä oppimisesta markkinatalouden asettamilla ehdoilla? Pitäisikö yksilön motivoitua siitä, että hänen aktiivisen ja jatkuvan oppimisen avulla yritykset tai Euroopan Unioni pysyvät kilpailukykyisenä?

4 Pedagogisen toiminnan teoria

Olen edellä tarkastellut uusliberalismin ideologiaa sekä elinikäisen oppimisen käsitettä. Uusliberalistinen ideologia ajattelee vapaiden markkinoiden olevan paras tapa järjestää yhteiskunnan kaikki osa-alueet, sillä sen nähdään maksimoivan tuottavuus sekä yksilöiden vapaus. Uusliberalistisessa ideologiassa valtioiden tehtäväksi jää pääosin vain vapaiden markkinoiden toiminnan turvaaminen ja mahdollistaminen. Elinikäisen oppimisen käsitteessä voi nähdä korostuvan yksilön mahdollisuus ja toisaalta velvollisuus jatkuvaan itsensä kehittämiseen. Elinikäisen oppimisen käsitteessä on mahdollista nähdä monia yhtymäkohtia uusliberalistiseen ideologiaan ja monet tutkijat ovatkin nähneet elinikäisen oppimisen käsitteen käytön lisääntymisen johtuvan tämänhetkisestä uusliberalistisen ideologian hegemonisesta asemasta. Elinikäisen oppimisen käsite on kuitenkin hyvin laaja ja moniulotteinen ja olisi todennäköisesti turhan yksinkertaista sanoa, että elinikäinen oppiminen palvelisi pelkästään uusliberalistista ideologiaa. Elinikäisellä oppimisella nähdään ja sille annetaan usein muitakin tavoitteita kuin taloudellisen kilpailukyvyn lisääminen. Elinikäisen oppimisessa nähdään taloudellisen ulottuvuuden lisäksi yleensä yksilön itsensä toteuttamisen sekä sosiaalisen inklusion intressit. Ylikansallisten järjestöjen dokumenteissa on kuitenkin havaittavissa elinikäisen oppimisen taloudellisen puolen vahva painottuminen. Elinikäinen oppiminen nähdään ensisijaisesti keinona saada yksilöistä joustavia ja osaavia tekijöitä työmarkkinoiden tarpeisiin. Lisäksi yksilön itsensä kehittämisen sekä sosiaalisen inklusion tavoitteet nähdään usein olevan olemassa vain suhteessa taloudellisiin tavoitteisiin tai ne nähdään lähes samoina asioina. Seuraavaksi tarkoituksenani on tarkastella, miten elinikäinen oppiminen ja uusliberalismi näyttäytyvät pedagogisen toiminnan teorian näkökulmasta. Sitä ennen avaan hieman kuitenkin pedagogisen toiminnan teoriaa yleisesti.

Mollenhauer (2014) pohtii pedagogiseen toimintaan liittyviä perustavanlaatuisia periaatteita. Nämä periaatteet olisivat kysymyksiä tai ongelmia, joita kukaan, joka haluaa kasvattaa tai kouluttaa lapsia ei voisi ohittaa. Mollenhauerin mukaan vastuu nuoremman sukupolven kasvattamisesta ja kouluttamisesta on väistämättä vanhemmalla sukupolvella eikä tätä asiaa voi jättää tekemättä, kuten jotkut koulutuksen tai kasvatuksen vastaiset ajattelijat saattaisivat väittää (Mollenhauer & Friesen, 2014, s.6–7). Pedagogisen toiminnan teoriaa on mahdollista jäsentää nelikentän avulla, jossa toisena ulottuvuutena on kasvatuksen ja sivistyksen välinen suhde eli vapauden ja tähän vapauteen vaikuttamisen eli kasvatuksen suhde ja toisena ulottuvuutena on

yksilön ja yhteiskunnan välinen suhde (Kontio ym., 2019). Pedagogisen toiminnan periaatteiden teoreettinen analyysi pyrkii avaamaan pedagogiseen toimintaan liittyvät perusehdot ja nämä periaatteet voidaan nimetä sivistyksellisyudeksi, vaatimukseksi itsenäiseen toimintaan, kulttuurin presentaatioksi sekä kulttuurin representaatioksi (Kivelä, Peltonen, & Pikkarainen, 1996).

	Yksilö	Yhteiskunta
Kasvatus (toimintaan vaikuttaminen)	Vaatimus itsenäiseen toimintaan	Kulttuurin presentaatio
Sivistys (vapaa toiminta)	Sivistyksellisyys	Kulttuurin representaatio

KUVA. 1 Pedagogisen toiminnan pääperiaatteet nelikenttään jäsennettynä.

Seuraavaksi tutkin elinikäistä oppimista ja uusliberalismia lähtien liikkeelle sivistyksellisuuden periaatteesta.

4.1 Sivistyksellisyys

Aloitan tarkastelun yksilön vapaan kehittymisen periaatteesta sivistyksellisyydestä. Sivistyksellisyyden periaate viittaa yksilön perustavanlaatuisen toimintavapautteen, jota kautta yksilöllä on kyky mukautua ympäristöönsä (Kivelä ym., 1996). Sivistyksellisyyden periaatteen voi katsoa viittaavaan lapsen luonnolliseen taipumukseen oppia uusia asioita (Mollenhauer & Friesen, 2014, s. 60). Pedagogisen toiminnan näkökulmasta tällainen usko yksilön mahdollisuuden oppia on välttämätön, sillä muuten ei olisi mielekästä edes yrittää vaikuttaa yksilöön kasvatuksella tai opettamisella (Kontio ym., 2019). Niin elinikäisen oppimisen käsitteessä kuin uusliberalismissakin esiintyy vahva oletus yksilön mahdollisuudesta kehittyä ja oppia uusia asioita. Elinikäisen oppimisen käsitteessä tämä esiintyy uskona siihen, että tällainen oppiminen ja kehitys on mahdollista jopa koko yksilön eliniän. Uusliberalismin ideologiassa tämä yksilön toimintavapaus nähdään markkinoita eteenpäin ajavana voimana. Lisäksi uusliberalismissa vaikuttaa olevan usko ihmisen kykyyn kasvattaa inhimillistä pääomaansa opettelemalla uusia asioita ja näin kasvattamaan omaa tuottavuuttaan.

Sivistyskykyisyyttä ei ole kuitenkaan mahdollista nähdä ja sitä ei voi kuvata muulla tavalla kuin yksilön reaktiona ympäristön hänelle esittämiin haasteisiin. Tässä mielessä sivistyksellisyys pedagogisena käsitteenä ei ole yksilössä oleva synnynnäinen ominaisuus vaan se tuotetaan pedagogisessa toiminnassa (Mollenhauer & Friesen, 2014, s. 60). Yksilö ei pysty siis itse toteuttamaan omaa sivistysprosessiaan vaan siihen tarvitaan pedagogista vaikuttamista (Siljander, 2014). Koska yksilön sivistyksellisyys tai muovautuvuus näyttäytyy vain suhteessa ympäristöön niin emme voi ikinä ennalta tietää millaiseen toimintaan yksilö kykenee tai mikä on esimerkiksi kasvatus tai opettamisprosessien lopputulos. Mollenhauer (2014) kirjoittaa, että on oikeastaan jopa epäilyttävää, jos pyrimme ennalta määrittelemään tarkasti kasvatusprosessin lopputuloksen, koska silloin emme tunnusta yksilön olevan jossain määrin vapaa toimija vaan sen sijaan ajattelemme yksilön olevan täysin laskettavissa oleva olento. Mollenhauer kirjoittaaakin, että meidän ei tulisi kasvattaa yksilöä kohti tiukasti ja tarkasti ennalta määrättyä tavoitetta vaan meidän tulisi tunnustaa yksilön kehityspotentiaali ja tukea tätä kehitysprosessia vuorovaikutuksellisessa suhteessa, jossa pyrimme jatkuvasti uudelleen arvioimaan yksilön sivistyskykyisyyttä (Mollenhauer & Friesen, 2014). Ilman yksilön sivistyskykyisyyden jatkuvaa uudelleen arviointia hypotesimme yksilön toimintakyvyistä saattavat muodostua esteeksi yksilön sivistyskykyisyydelle (Mollenhauer & Friesen, 2014, s.75). Yksilön sivistyskykyisyys näyttäytyy ainoastaan, kun yksilölle annetaan mahdollisuus toteuttaa omaa sivistyskykyisyyttään (Siljander, 2014, s. 45).

Näin ollen tärkeämpi kysymys pedagogisesta näkökulmasta on se, miten sivistyksellisyys näyttäytyy suhdekäsitteenä elinikäisessä oppimisessa. Olennaista on kysymys siitä, että jättääkö elinikäisen oppimisen käsite tilaa yksilön vapaalle kehitykselle ja itsemääräytyneisyydelle. Elinikäisessä oppimisen voidaan nähdä korostavan juuri yksilön vapautta ja mahdollisuutta liikkua koulutuksen kentällä vapaasti itseään toteuttaen oman motivaationsa ohjaamina. Kuitenkin tämä vapaus tuo mukanaan vastuuta. Yksilön nähdään olevan lisääntyvässä määrin vastuussa itsensä kehittämistä ja koulutuksen taloudellinen vastuu on siirtynyt enemmän valtiolta yksilölle. Taloudellisen vastuun siirtäminen yksilölle ja valtion tuen vähentäminen on mahdollista nähdä ongelmallisena. Kilpailullisten markkinoiden alueella yksilön vapautta ja toimintamahdollisuuksia rajoittaa usein yksilön taloudellinen asema. Valtion vähentynyt tuki koulutuksen suhteen saattaa vähentää yksilön mahdollisuuksia kehittää tasapuolisesti kaikkia kompetenssejaan ja yksilö voi joutua taloudellisista syistä keskittymään suurimmaksi osaksi työmarkkinoilla tarvittavien taitojen kehittämiseen. Lisäksi elinikäisen oppimisen käsitteen taloudellisen ulottuvuuden korostuminen kilpailullisten markkinoiden johdosta sekä

sen normatiivinen luonne ylikansallisten järjestöjen teksteissä ovat ongelmallisia yksilön autonomian kannalta. Ongelmallista on, jos elinikäisessä oppimisessa merkityksellisenä oppimisena nähdään ainoastaan sellainen, joka edistää yksilön työllistymistä eikä tilaa jätetä muunlaisten kompetenssien kehittymiseen. Lisääntynyt testaaminen koulutusinstituutioissa sekä oppimistavoitteiden liian tiukka rajaaminen vain tiettyihin työelämätaitoihin voidaan jossain määrin ajatella uhkaavan yksilön vapaata kehittymistä. Jos yksilön muita taitoja ei pyritä kehittämään tai toisin sanoen, jos oppimisprosessin lopputulosta ei pidetä jossain määrin avoimena niin asia mahdollista nähdä ongelmallisena sivistyksellisyuden periaatteen kannalta.

4.2 Vaatimus itsenäiseen toimintaan

Edellä käsitelty sivistyksellisyuden periaate viittasi yksilön luonnolliseen vapauteen sekä taipumukseen oppia. Itsenäisen toiminnan vaatimuksen periaate viittaa puolestaan siihen, että tämä yksilön sivistyskykyisyys ei realisoituisi ilman ulkopuolista vaikutusta. Mollenhauer (2014) kirjoittaa, että vaikkakin ympäristö mahdollistaa yksilön sivistyksellisyuden kehittymisen niin tämä kehittyminen näyttäytyy meille ainoastaan siinä määrin kuin yksilö toimii itsenäisesti. Mollenhauer jatkaa, että kasvuprosessissa yksilö ei omaksu ympäristöä suoraan osaksi itseään vaan se tapahtuu yksilön ratkaistessa ympäristön asettamia ongelmia oman toimintansa kautta ja samalla prosessissa yksilö oppii uusia asioita ja antaa niille merkityksiä (Mollenhauer & Friesen, 2014, s.84–85). Mollenhauer kirjoittaa, että itsenäisen toiminnan periaate ei pedagogisessa kontekstissa tarkoita mitä tahansa tekemistä eikä se ole spontaania tai luontaisesti tapahtuvaa. Itsenäinen toiminta tarkoittaa sen sijaan yksilön järjen kehityspotentiaalin ilmaisua, joka ei tapahdu itsestään vaan joita saadaan esiin sosiaalisessa interaktioissa (Mollenhauer & Friesen, 2014, s. 104). Mollenhauer (2014) kirjoittaa, että itsenäisen toiminnan vaatimuksen periaate ei opettajan tai kasvattajan näkökulmasta tarkoita sitä, että lasta tulisi jollain tapaa välttämättä eksplisiittisesti käskeä toimimaan itsenäisesti tai tietyllä tavalla. Olennaista itsenäisen toiminnan vaatimuksen periaatteessa on sen sijaan yksilön toiminnan läheinen tarkkailu ja sen näkeminen millainen toiminta yksilölle voisi olla mahdollista ja mitä yksilö on näyttänyt jo osaavansa tehdä (Mollenhauer & Friesen, 2014, s. 89). Pedagogisen interaktion tavoite on saada yksilö toimimaan itsenäisesti sellaisella tavalla, joka edistää kasvatettavan sivistysprosessia. Vaatimus itsenäiseen toimintaan periaate tarkoittaa siis, että vaikka yksilön on mahdollista oppia uusia asioita pelkästään oman toimintansa kautta ei tätä toimintaa todennäköisesti tapahtuisi ilman opettajan vaikutusta tai ainakin olisi hyvin sattumanvaraista se, mitä yksilö oppii (Kontio, ym., 2019).

Koulutuksen vastuun siirtäminen enemmän yksilölle sekä oppimisen tavoitteiden tarkempi rajaaminen työmarkkinoiden vaatimiin taitoihin on mahdollista nähdä ongelmallisena myös tämän periaatteen näkökulmasta. Opiskelemisen voidaan ajatella olevan hyvin vaativa tehtävä. Kontio ja kollegat (2019) kirjoittavat, että tehokas opiskelu vaatii oman osaamisen hyvää tietämystä. He jatkavat, että lisäksi opiskelijan täytyy tietää, minkälaisen toiminnan avulla tavoiteltu osaaminen saavutetaan sekä oppimisprosessin myötä myös arvioida toimintasuunnitelmaansa todennäköisesti uudelleen ja lopuksi opiskelijan täytyy olla ainakin jossain määrin myös motivoitunut tämän kaiken tekemiseen (Kontio ym., 2019). Mutta mistä yksilöt löytävät tämän motivaation, jos heillä ei ole mahdollisuutta vaikuttaa oppimisen tavoitteisiin tai sisältöön? Kontio ja kollegat (2019) kirjoittavat, että koulutuksen vastuun siirtäminen enemmän yksilölle sekä yhtä aikaa oppimistavoitteiden tarkempi rajaaminen on ristiriitaista sen vuoksi, että ilman opettajan ohjausta yksilön oppiminen on todennäköisesti hyvin sattumanvaraista ja näin tehotonta. Vastuun siirtäminen oppilaalle voi lisäksi katsoa pohjautuvan idealistiseen ajatukseen, jossa oppija tietäisi aina mitä hänen tarvitsee seuraavaksi tehdä oman oppimisprosessinsa edistämiseen, kun hänelle vain osoitetaan suunta ja annetaan jokin oppimistavoite (Kontio ym., 2019).

4.3 Kulttuurin presentaatio

Yhteiskunnan vaikuttamisen osa-alueita voidaan kutsua kulttuurin presentaatioksi. Yksinkertaisimmillaan kulttuurin presentaatio viittaa siihen, että pedagoginen toiminta on aina sidoksissa yhteiskunnalliskulttuuriseen kontekstiin (Kivelä ym., 1996). Kasvatuksessa on aina tarpeellista ja välttämätöntä välittää lapselle yhteiskunnan elämäntyyli eli sosiaalista lapsi osaksi vallitsevaa yhteiskuntaa ja sen normeja (Mollenhauer & Friesen, 2014, s. 19). Pedagogisesta näkökulmasta on kuitenkin olennaista se, että kasvatettavalla ei ole vielä kaikkia tarvitsemiaan kompetensseja toimia yhteiskunnassa vaan tälle prosessille on tarpeellista luoda turvallinen tila, missä kasvatettavalla on mahdollista keskittyä tarvitsemiensa taitojen oppimiseen (Kontio ym., 2019). Yleensä tällaisen tilan voi ajatella tarjoavan jokin koulutusinstituutio. Oppimiselle rakennettu oma erityinen alue kuten koulu mahdollistaa myös asioiden laajemman sekä erilaisen esittämisen sen sijaan, että oppiminen tapahtuisi suoraan sosialisointiprosessin kautta. Kulttuurin presentaation periaate viittaa siis siihen, että yksilön kasvu tai oppimisprosessissa väistämättä välittyy myös vallitseva elämäntapa. Kuitenkin pedagogisen toiminnan kannalta on olennaista se, että tämä oppiminen ei tapahdu suoraan arkielämän tilanteissa sosialisointia kautta

vaan esimerkiksi koulutusinstituution kautta, jonka avulla opetettava sisältö on mahdollista muokata yksilölle sopivan haasteelliseksi sekä mielekkäämmällä tavalla.

Miltä elinikäinen oppiminen ja uusliberalismi vaikuttavat kulttuurisen presentaation näkökulmasta? Elinikäisen oppimisen sekä uusliberalismin yhteydet pedagogiseen toimintaan ovat ehkä selkeimmin nähtävissä kulttuurin presentaation alueella sillä uusliberalismi sekä elinikäinen oppiminen ovat merkittävässä roolissa tämän päivän yhteiskunnassa. Uusliberalismi näyttää olevan tällä hetkellä vallitseva ideologia, jonka on mahdollista nähdä leviävän yhä useammille yhteiskunnan ja elämän osa-alueille. Elinikäisen oppimisen käsite on puolestaan eksplisiittisesti esillä ylikansallisten järjestöjen koulutuspoliittisissa teksteissä ja tätä myötä myös eri maiden koulutuspoliittisissa tavoitteissa. Elinikäisen oppimisen käsite verrattuna koulutuksen käsitteeseen korostaa informaalista oppimista koulujen ulkopuolella, mikä on ongelmallista tämän periaatteen kannalta. Yhtenä keskeisenä argumenttina elinikäisen oppimisen kaltaisten käsitteiden puolesta on se, että maailma muuttuu niin nopeasti, että koulutusinstituutiot eivät pysy enää perässä ja sen vuoksi koulutusinstituutioiden tulisi ”avata” ovensa ulkomaille ja näin häivyttää raja pedagogisen ja sosiaalisen väliltä (Kontio & Siljander, 2017, s.304). Kulttuurisen presentaation periaatteen näkökulmasta tällainen koulun pedagogisen- ja koulun ulkopuolisen sosiaalisen maailman välisen rajan poistaminen ei ole kuitenkaan mielekästä eikä toivottavaa. Koulutusinstituutioiden tehtävänä on perinteisesti pidetty oppilaan oppimisprosessin säätelyä, minkä takia koulumaailman täytyy olla ”keinotekoinen” ja oma erillinen alueensa muusta yhteiskunnasta (Kontio & Siljander, 2017, s. 305). Uusliberalismin vaikutukset ovat puolestaan nähtävissä pyrkimyksinä tehostaa koulutusta sekä keskittää sitä yhä enemmän työmarkkinoilla tarvittaviin taitoihin. Tämä on ongelmallista, jos opiskelijan oppimisprosessi siirretään näiden myötä suurenevissa määrin koulutusinstituutioiden ulkopuolelle, kuten esimerkiksi työpaikoille tai itseopiskelun muodossa opiskelijan omalle vastuulle. Oppimisen ohjauksen vähentäminen tai oppimisen siirtäminen suoraan työpaikalle on ongelmallista, sillä silloin on vaarana, että yksilö oppii vain satunnaisesti erilaisia taitoja tai taidot rajoittuvat tietyssä työtilanteessa tarvittaviin taitoihin (Kontio ym., 2019).

4.4 Kulttuurin representaatio

Yhteiskunnallisen sivistyksen periaatetta kuvaa kulttuurin representaatio. Periaatteen kannalta olennaista on se, että kaikkia vallitsevan yhteiskunnan toiminta- ja ajattelutapoja ei ole mielekästä eikä mahdollistakaan siirtää seuraavalle sukupolvelle. Tässä mielessä pedagoginen toiminta ei tarkoita siis kasvatettavan suoraa sosiaalistamista vallitsevan yhteiskunnan kulttuuriin (Kivelä ym., 1996). Pedagogisen toiminnan periaatteena tämä tarkoittaa katseen kääntämistä tulevaisuuteen ja sen miettimistä, mitä asioita haluamme tämänhetkisestä kulttuurista säilyttää ja siirtää eteenpäin seuraavalle sukupolvelle? Pedagogisen toiminnan tavoitteet eivät siis määrydy vallitsevan yhteiskunnan tarpeista vaan se pyrkii ennustamaan tulevaisuuden tarpeita. Minkälaisia asioita meidän pitäisi pyrkiä siirtää seuraavalle sukupolvelle? Kontio ja kollegat (2019) kirjoittavat, että yhtenä tärkeänä näkökulmana on korostettu yksilön kaikkien kykyjen tasapuolisen kehittämisen tärkeyttä niin yksilön itsensä kuin yhteiskunnankin kehittymisen näkökulmasta. Näin ajateltuna liiallinen keskittyminen ainoastaan työmarkkinoiden vaatimiin kompetensseihin näyttäytyy ongelmallisena. Yhteiskunnan sekä työn kehittämisenkin kannalta olisi vastuullisempaa kehittää yksilöiden kompetensseja monipuolisesti. Kontio ja kollegat (2019) kirjoittavat, että yksilöiden monipuolisen yleissivistyksen kehittäminen olisi todennäköisesti tärkeää myös siitä syystä, että maailma muuttuu nopeasti, mikä tekee tulevaisuudessa tarvittavien kompetenssien ennustamisen vaikeaksi. Koulutuksen uudistuksia ei pitäisi tehdä ainoastaan kustannuksiin keskittyen vaan miettiä myös minkälaisia vaikutuksia niillä on suhteessa niihin tavoitteisiin, mitä haluamme saavuttaa (Kontio, ym., 2019).

Kulttuurin representaation periaatteessa olennaista on sen parempaan tulevaisuuteen tähtäävä luonne. Miltä elinikäinen oppiminen ja uusliberalismi näyttävät tulevaisuuden kannalta? Uusliberalismia voi pitää ongelmallisena tästäkin periaatteen näkökulmasta, sillä uusliberalismi keskittyy kilpailullisten markkinoiden kautta tuottavuuteen ja työelämätaitoihin sekä pienentää valtion roolia koulutuksen alueella. Uusliberalistisessa kilpailullisten markkinoiden ideologiassa ei ole paljoa tilaa asioille, joiden tuottavuutta ei voi mitata kuten esimerkiksi demokratiaa tai kriittistä ajattelua (Mikelatou & Arvanitis, 2018). Valtion roolin pienentyminen koulutuksen alueella on ongelmallista demokratian kannalta sillä, juuri valtiolla voisi katsoa olevan intressejä yleissivistyksen ylläpitämiseen ja samalla demokratian vahvistamiseen. Monesti yksilöillä ei ole kilpailullisten markkinoiden vuoksi varaa ajatella yhtä pitkällä tähtäimellä kuin valtiolla, joten jos valtion roolia pienennetään, niin se on todennäköisesti haitallisinta ja näkyvintä vasta

pitemmällä aikavälillä. Lisäksi liiallinen keskittyminen tuottavuuteen sekä tämän hetken työelämätaitoihin on uhka sivistyksen kapeutumiselle. Jos yksilöitä keskitytään lyhytnäköisesti kouluttamaan ainoastaan tämän hetken työmarkkinatarpeita varten se ei todennäköisesti ole optimaalinen yhteiskunnan tulevaisuuden kannalta.

Koulutuksen vastuun siirtäminen enemmän yksilölle elinikäisen oppimisen käsitteen kautta on myös jossain määrin ongelmallista tulevaisuuden näkökulmasta. Kuten edellisessä kulttuurin presentaation periaatteessa tuli esille koulutuksen vastuun siirtäminen enemmän oppilaalle sekä koulun ulkopuolelle tekee yksilön oppimisesta todennäköisesti hyvin satunnaista ja epätehoakasta. Tulevaisuuden jättäminen yhä enemmän yksilöiden itseopiskelun varaan ei ole todennäköisesti kovinkaan mielekästä ja vielä vähemmän mielekästä se on, jos elinikäisen oppimisen diskurssissa painottuu sen taloudellinen ulottuvuus. Vaikka elinikäisellä oppimisella annetaan monia tavoitteita Euroopan Unionin dokumenteissa niin ainoastaan työllistettävyyden voidaan katsoa olevan yhteensopiva elinikäisen oppimisen kanssa (Mikelatou & Arvanitis, 2018). Elinikäisen oppimisen sekä uusliberalismin epätasa-arvoistavaan luonteeseen on myös kiinnitetty huomiota. Heikommassa asemassa olevien ihmisryhmien kuten maahanmuuttajien tai vammaisten on esimerkiksi vaikeampi integroitua ja työllistyä ilman valtion apua, jota uusliberalistinen ideologia vastustaa (Mikelatou & Arvanitis, 2018). Elinikäinen oppiminen asettaa vastuun oppimisesta suuremman määrän yksilölle, mutta kuitenkin kaikilla yksilöillä ei ole yhtäläisiä mahdollisuuksia tai taitoja itsenäiseen opiskeluun ja ilman valtion tukea epätasa-arvoisuus todennäköisesti kasvaa. Mielekkäämmän tulevaisuuden kannalta tällainen lisääntyvä epätasa-arvoisuus ei todennäköisesti ole hyvä asia.

5 Yhteenveto ja pohdinta

Uusliberalismi näyttäytyy tällä hetkellä hegemonisessa asemassa olevavana ideologiana, joka ajaa eteenpäin kapitalistista markkinajärjestelmää. Mistä uusliberalistisen ideologian voi katsoa lähteneen liikkeelle ja mikä siinä on uutta? Uusliberalistisen ideologian voi katsoa syntyneen vastaliikkeenä 1900-luvun alussa vallalla olleille kollektivistisille ajattelumallaille. Merkittävänä hetkenä uusliberalismin historiassa voidaan pitää Mont Perler Society-yhdistyksen syntymistä toisen maailmansodan jälkeen vuonna 1947. Yhdistykseen kuului liberaaleja ajattelijoita, jotka halusivat pitää klassisen liberalismien ajatukset elossa. Uusliberalistinen ideologia korostaa yksilön vastuuta, vapaita markkinoita sekä valtion tehtävien muutoksia. Vapaiden markkinoiden ajatellaan maksimoivan yksilöiden vapauden sekä ajavan markkinataloutta eteenpäin. Valtion rooliksi jää uusliberalistisessa ideologiassa lähinnä vapaiden markkinoiden toiminnan turvaaminen. Eroa klassiseen liberalismiin on erityisesti siinä, että markkinatalouden logiikkaa pyritään viemään kaikille elämän osa-alueilla, mukaan lukien koulutuksen alueelle. Markkinatalouden laajetessa yhä useammalle elämän osa-alueelle uusliberalismin voi nähdä muokkaavan yksilöistä oman elämänsä yrittäjiä. Yksilöistä tulee tavallaan pienenyrityksiä, jotka tekevät investointeja ja jotka valtion roolin pienentyessä ovat yhä enemmän vastuussa omasta menestyksestään.

Elinikäisen oppimisen käsitteessä ei ole sinänsä mitään uutta. Ihmisen kyky oppia läpi elämänsä on helposti havaittavissa. Olennaista on kuitenkin se, että elinikäisen oppimisen käsitteen käyttö on yleistynyt monissa ylikansallisten järjestöjen dokumenteissa sekä koulutuspoliittisissa teksteissä. Ennen elinikäisen oppimisen käsitteen yleistymistä ylikansallisten järjestöjen dokumenteissa puhuttiin esimerkiksi aikuiskoulutuksesta tai elinikäisestä koulutuksesta. Vaikka elinikäisen oppimisen käsitteen ei voi katsoa suoraan palvelevan uusliberalistista ideologiaa niin siinä korostuvat kuitenkin monet samat elementit kuin uusliberalistisessa ajattelussa. Esimerkiksi oppimisen käsite korostaa koulutuksen käsitteeseen verrattuna enemmän yksilön vastuuta sekä se jättää oppimisen kontekstin tarkastelun ulkopuolelle. Elinikäisen oppiminen nähdään ylikansallisten järjestöjen dokumenteissa erityisesti ratkaisuna talouden ongelmiin sekä työllisyyden ja kilpailukyvyyn kasvattamiseen. Elinikäinen oppiminen korostaa yksilön vapautta toimia koulutuksen kentällä haluamallaan tavalla, mutta tätä vapautta varjostaa kuitenkin eräänlainen pakko. Elinikäisestä oppimisesta ei ole mahdollista kieltäytyä.

Pedagogisen toiminnan teoria pyrkii jäsentämään pedagogiseen toimintaan liittyviä perustavanlaatuisia ehtoja, joita ei ole mahdollista jättää huomiotta pedagogisesta toiminnasta keskusteltaessa. Pedagogisen toiminnan periaatteet (sivistyksellisyys, vaatimus itsenäiseen toimintaan, kulttuurin presentaatio, kulttuurin representaatio) on mahdollista esittää nelikentän avulla, jossa periaatteita jäsentävät yksilön ja yhteiskunnan välinen suhde sekä yksilöön vaikuttamisen ja yksilön vapaan toiminnan suhde. Sivistyksellisyyden periaate viittaa yksilön luontaiseen taipumukseen oppia sekä siihen, että pedagogisessa toiminnassa täytyy tunnustaa yksilö jossain määrin vapaaksi toimijaksi, jolla on mahdollisuus itse määrittää itseään. Tämä tarkoittaa myös sitä, että oppimisprosessin tulosta ei voi ennustaa tai määritellä ennalta täydellisellä varmuudella. Elinikäinen oppiminen käsitteen voi katsoa perustuvan oletukseen yksilöön kykyyn sekä vapautteen oppia läpi eliniän. Periaatteen kannalta ongelmalliseksi muodostuu kuitenkin se, että elinikäinen oppiminen näyttäytyy ylikansallisten järjestöjen dokumenteissa pakkona, josta ei ole mahdollista kieltäytyä. Elinikäisen oppimisen ja koulutuksen liiallinen keskittäminen työmarkkinataitoihin on myös mahdollista nähdä uhkana yksilön vapaalle kehittämiselle, jos muunlaista oppimista ei tunnusteta eikä pidetä arvossa. Vaatimus itsenäiseen toimintaan periaate viittaa siihen, että yksilön luontainen kyky oppia realisoituu vain siinä määrin kuin yksilöä vaaditaan toimimaan itsenäisesti. Toisin sanoen yksilö tarvitsee usein ohjausta, oman oppimisprosessinsa eteenpäin viemiseen. Elinikäisen oppimisen käsitteen ongelmallisuus tämän periaatteen näkökulmasta on siinä, että sen voi nähdä perustuvan idealistiseen ajatukseen, jossa ajatellaan yksilön pystyvän oppimaan uusia asioita yhtä tehokkaasti ilman koulutusinstituution tukea.

Kulttuurin presentaation periaate viittaa siihen, että opetuksessa ja kasvatuksessa välitämme väistämättä aina myös jossain määrin omaa elämäntyyliämme eteenpäin. Pedagogisesta näkökulmasta olennaista on kuitenkin se, että emme halua suoraan sosiaalistaa yksilöä vallitsevaan yhteiskuntaan vaan luomme erillisen tilan kuten koulutusinstituution, jossa yksilölle on mahdollisuus turvallisessa tilassa oppia tarvitsemiaan taitoja. Tärkeämpää tämän tilan rakentamisen kannalta on vielä se, että se mahdollistaa opeteltavien asioiden esittämisen monipuolisemmin ja todennäköisesti tulevaisuuden kannalta mielekkäämmällä tavalla kuin, jos oppiminen tapahtuisi suoraan sosialisatioprosessin kautta tai yksilön satunnaisen oppimisen tuloksena. Kult-

tuurin representaation periaate viittaakin juuri siihen, että pedagogisen toiminnan yhtenä tarkoituksena on saada aikaan parempi tulevaisuus. Kaikkea vallitsevan yhteiskunnan käytäntöjä ei ole mahdollista eikä mielekästäkään siirtää seuraavalla sukupolvelle ja olennainen kysymys onkin, että mitä haluamme siirtää. Elinikäisen oppimisen siirtää koulutuksesta vastuuta yksilölle, mikä ei tulevaisuuden näkökulmasta ole välttämättä mielekästä, sillä yksilön itseopiskelu voi olla hyvin tehotonta ja satunnaista. Valtion pienentynyt rooli koulutuksessa ja koulutuksen suurempi keskittyminen työmarkkinataitoihin on mahdollista nähdä ongelmallisina tulevaisuuden kannalta. Tulevaisuuden kannalta olisi mielekkäämpää mahdollistaa yksilöiden hyvä yleissivistys ja tasa-arvoinen yhteiskunta.

Tutkimukseni tavoitteena oli tarkastella elinikäistä oppimista sekä uusliberalismia pedagogisen toiminnan teorian näkökulmasta. Mielestäni näkökulma on tarpeellinen ja mielenkiintoinen sillä, elinikäinen oppiminen ja uusliberalismi ovat tällä hetkellä hyvinkin relevantteja aiheita. Pedagogisen toiminnan teorian näkökulmasta niin elinikäisen oppimisen käsite kuin uusliberalismikin näyttävät jokseenkin ongelmallisina. Elinikäisen oppimisen ongelmallisuuden pedagogisen toiminnan teorian näkökulmasta voi katsoa tulevan jo suoraan itse oppimisen käsitteestä. Oppimisen käsite keskittyy vain yksilön oppimisprosessiin ja jättää näin ulkopuolelleen monia pedagogisen toiminnan ja koulutuksen kannalta merkittäviä asioita, kuten oppimisen kontekstin. Tämän tutkimuksen näkökulmasta elinikäisen oppimisen käsitteen yleistymisen varsinkin ylikansallisten järjestöjen koulutuspoliittisissa teksteissä on jokseenkin huolestuttavaa pedagogisen toiminnan periaatteiden näkökulmasta. Huolestuttavana on mahdollista nähdä myös pedagogisen toiminnan periaatteiden näkökulmasta uusliberalistisen ideologia, jossa valtion rooli koulutuksen kentällä vähenee ja kilpailulliset markkinat tulevat koulutuksen alueelle. Ilman valtion investointeja koulutukseen koulutuksen laajemmat yhteiskunnalliset hyödyt kuten yleissivistys ja demokratia voivat jäädä toteutumatta, jos koulutuksessa keskitytään kilpailullisten markkinoiden johdosta vain työmarkkinataitojen opettamiseen.

Uusliberalismiin ja elinikäiseen oppimiseen liittyviä tutkimuksia on kirjoitettu paljon ja ainakin vielä näyttäisi siltä, että näitä aiheita tullaan todennäköisesti tutkimaan paljon vielä jatkossakin. Mielenkiintoista on erityisesti seurata, muuttuuko elinikäisen oppimisen diskurssi ylikansallisten järjestöjen kuten Euroopan Unionin teksteissä tulevaisuudessa. Uusliberalismia on puolestaan kritisoitu paljon ja sen syyksi on laitettu mitä moninaisempia ongelmia ja onkin mielenkiintoista, miten kauan se vielä säilyttää asemansa vallitsevana ideologiana. Mielenkiintoinen

jatkotutkimuksen kohde voisi olla syvällisempi analyysi Euroopan Unionin koulutuspoliittisista dokumenteista pedagogisen toiminnan teorian näkökulmasta.

Lähdeluettelo

- Biebricher, T. (2018). *The political theory of neoliberalism*. Stanford, California: Stanford University Press.
- Biesta, G. (2006). What's the point of lifelong learning if lifelong learning has no point? on the democratic deficit of policies for lifelong learning. *European Educational Research Journal (Online)*, 5(3–4), 169–180.
- Birch, K., & Mykhnenko, V. (2010). *The rise and fall of neoliberalism : The collapse of an economic order?*. London: Zed Books.
- Busch, L. (2017). *Knowledge for sale : The neoliberal takeover of higher education*. Cambridge, MA: The MIT Press.
- Caltone, M. P. (2010). *Handbook of lifelong learning developments*. New York: Nova Science Publishers, Inc.
- Dag Einar Thorsen. (2010). The neoliberal challenge: What is neoliberalism? *Contemporary Readings in Law and Social Justice*, 2(2), 188–214.
- Davies, B., & Bansel, P. (2007). Neoliberalism and education. *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 20(3), 247–259.
- Field, J., & Leicester, M. (2000). *Lifelong learning : Education across the lifespan*. London: Routledge.
- Kivelä, A., Peltonen, J., & Pikkarainen, E. (1996). Lähtökohtia pedagogisen toiminnan teori-alle ja tutkimukselle. *Kasvatus*, 27(2), 126–140.

- Kontio, K., Pikkarainen, E., & Mathlin, V. —. (2019). Sivistys, talous ja ammattikasvatuksen uudistus. *Ammattikasvatuksen Aikakauskirja*, 21(3)
- Kontio, K., & Sailer, M. (2017). The state, market and education. Teoksessa Siljander, K. Kontio & E. Pikkarainen (toim.), *Schools in transition : Linkin past, present, and future in educational practice* (s. 115–136). Rotterdam: Sense Publishers.
- Kontio, K., & Siljander, P. (2017). TENSIONS AND CONTROVERSIES OF SCHOOL DEVELOPMENT – SOME REMARKS. Teoksessa Siljander, K. Kontio & E. Pikkarainen (toim.), *Schools in transition : Linkin past, present, and future in educational practice* (s. 115–136). Rotterdam: Sense Publishers.
- Kotz, D. M. (2015). *The rise and fall of neoliberal capitalism*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.
- Mikelatou, A., & Arvanitis, E. (2018). Social inclusion and active citizenship under the prism of neoliberalism: A critical analysis of the european union's discourse of lifelong learning. *Educational Philosophy & Theory*, 50(5), 499-509.
- Mollenhauer, K., & Friesen, N. (2014). *Forgotten connections : On culture and upbringing*. London: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Olssen, M., & Peters, M. A. (2005). Neoliberalism, higher education and the knowledge economy: From the free market to knowledge capitalism. *Journal of Education Policy*, 20(3), 313-345.
- Peltonen, J. (2017). Schools and the new language of learning. Teoksessa Siljander, K. Kontio & E. Pikkarainen (toim.), *Schools in transition : Linkin past, present, and future in educational practice* (s. 67–77). Rotterdam: Sense Publishers.

- Peters, M. (2016). Education, neoliberalism, and human capital. Teoksessa Springer, K. Birch & J. MacLeavy (toim.), *Handbook of neoliberalism* (s. 297–307). New York: Routledge.
- Saad-Filho, A., & Johnston, D. (2005). *Neoliberalism : A critical reader*. London: Pluto Press.
- Saari, A. (2016). Elinikäinen oppiminen ja yksilöivä valta. *Aikuiskasvatus*, 36(1), 4–13.
- Siljander, P. (2014). *Systemaattinen johdatus kasvatustieteeseen : Peruskäsitteet ja pääsuuntauksset* ([Uud. p.] ed.). Tampere: Vastapaino.
- Siljander, P., Kontio, K., & Pikkarainen, E. (2017). *Schools in transition : Linking past, present, and future in educational practice* (1st ed. 2017. ed.). Rotterdam: Sense Publishers.
- Silvennoinen, H. (2016). Uusi itseohjautuva ihminen. *Aikuiskasvatus*, 36(1), 2-3.
- Springer, S., Birch, K., & MacLeavy, J. (2016). *Handbook of neoliberalism*. New York: Routledge.
- Timmermann, D. (2017). Productivity, effectiveness, efficiency basic concepts of the economics of education. Teoksessa Siljander, K. Kontio & E. Pikkarainen (toim.), *Schools in transition : Linkin past, present, and future in educational practice* (s. 137–159). Rotterdam: Sense Publishers.
- Turner, R. S. (2008). *Neo-liberal ideology : History, concepts and policies*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Volles, N. (2016). Lifelong learning in the EU: Changing conceptualisations, actors, and policies. *Studies in Higher Education*, 41(2), 343-363.

White, L. H. (2012). *The clash of economic ideas : The great policy debates and experiments of the last hundred years*. New York: Cambridge University Press.